

GUIA DOCENT

HISTÒRIA DE LA DONA A L'ANTIGUITAT (14552)
LLICENCIAT EN HISTÒRIA (PLAN 2000)
CURS ACADÈMIC 2005-2006

PROFESSORA:

Carmen Alfaro Giner (Grup AI)

I.- DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura:	Història de la Dona a l'Antiguitat
Caràcter:	Optatiu
Titulació:	Llicenciat en Història
Cicle:	Primer cicle
Departament:	Història de l'Antiguitat i de la Cultura Escrita (6 ^è pis, Facultat de Geografia i Història)
Professor/s responsable/s:	Carmen Alfaro Giner Carmen.Alfaro@uv.es

II.- INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

Estudi dels aspectes socials, econòmics i religiosos de la dona durant l'Antiguitat, així com de la seua concepció en el passat, amb especial atenció de la cultura grecorromana.

III.- VOLUM DE TREBALL

Fa referència al total d'hores, presencials i no presencials, que hipotèticament dedica l'estudiant a l'assignatura. El mòdul comprèn un total de 112'5 hores i té una càrrega de 4'5 crèdits, distribuïts al llarg de 15 setmanes. La distribució del volum de treball per a l'alumne és la següent:

➡ ASSISTÈNCIA A CLASSES.

- Assistència a classes teòriques: 1'5 hores/setmana x 15 setmanes= 22'5 hores curs.

- Assistència a classes pràctiques: 0'5 hores/setmana x 15 setmanes= 7'5 hores curs.

➡ ESTUDI GENERAL I PREPARACIÓ D' EXÀMENS.

- Estudi habitual de continguts per a la preparació de les classes teòriques: 1'5 hores/setmana x 15 setmanes= 22'5 hores.

- Preparació de treballs pràctics de classe: 0'5 hores/setmana x 15 setmanes= 7'5 hores

- Estudi per a la preparació d'exàmens: 32 hores/curs

➡ REALITZACIÓ D'UN TREBALL EN GRUP

- 1 TREBALL/curs= 10 hores/curs

➡ **ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.** *Es tracta de les que l'estudiant dedicarà a xerrades i orientació per part del professor (tutories programades...), assistència a seminaris o qualsevol altre tipus d'activitat guiada..*

- Assistència a tutories programades: 5 hores/curs
- Assistència a seminaris o altres activitats guiades: 2'5 hores/curs
- Preparació de seminari o treball relacionat amb altres activitats guiades: 2'5 hores/curs

➡ **REALITZACIÓ D'EXÀMENS.** *Hores que l'estudiant dedica a realitzar exàmens i proves o controls avaluació.*

- Realització d'exàmens i/o proves d'avaluació: 1 examen x 3 hores

En síntesi:

	Hores/curs
ASSISTÈNCIA A CLASSES TEÒRIQUES	22'5
ASSISTÈNCIA A CLASSES PRÀCTIQUES	7'5
ESTUDI I PREPARACIÓ DE CLASSES TEÒRIQUES	22'5
ESTUDI I PREPARACIÓ DE CLASSES PRÀCTIQUES	7'5
ESTUDI I PREPARACIÓ D'EXÀMENS	32
REALITZACIÓ TREBALL EN GRUP	10
REALITZACIÓ D' EXÀMENS	3
ASSISTÈNCIA A TUTORIES PROGRAMADES	2'5
ASSISTÈNCIA A SEMINARIS I ACTIVITATS	2'5
PREPARACIÓ SEMINARI O ALTRES ACTIVITATS	2'5
TOTAL VOLUM TREBALL	112'5

IV.- OBJECTIUS GENERALS

- Adquirir una visió global de la consideració de la dona i el seu paper en les cultures de l'Antiguitat.
- Analitzar a nivell diacrònic els aspectes més importants de la història del gènere, amb la finalitat de veure les similituts i diferències entre les diverses cultures.
- Conèixer i saber utilitzar les fonts clàssiques.
- Assolir coneiximents bàsics sobre la trajectòria i evolució dels estudis de gènere i la seua repercussió en la societat contemporània.

V.- CONTINGUTS

Anàlisi de diferents aspectes relacionats amb el paper que va desenvolupar la dona en l'àmbit de la cultura grecollatina.

VI.- DESTRESES QUE CAL ADQUIRIR

- Aconseguir una lectura crítica de les fonts i de la bibliografia.
- Saber comprendre i explicar les concepcions sociològiques que caracteritzen les cultures antigues com a part integrant d'un context històric determinat.
- Assolir la capacitat de relacionar a nivell diacrònic els aspectes comuns a les diferents cultures.
- Conèixer i utilitzar de forma adient la terminologia adequada.

VII.- HABILITATS SOCIALS

- Capacitat de treball en grup.
- Capacitat d'argumentació des de criteris racionals.
- Respecte envers les opinions divergents.
- Respecte envers cultures alienes a la pròpia.
- Capacitat per a la redacció d'un text escrit que siga comprensible i organitzat.

VIII.- TEMARI I PLANIFICACIÓ TEMPORAL

	TEMA	semanas
1	El paper de la dona al relat mitològic. La realitat antropològica	1
2	La dona a la societat homèrica. El naixement de la misogínia al pensament grec (Homer, Hesíode, Semònides)	2
3	La dona al si de la família grega clàssica i hel·lenística: infància i matrimoni. El paper dels sexes a la societat (la filosofia de Xenofont); el pensament hel·lenístic	2
4	La dona etrusca i romana. La matrona romana i la seua posició social. La <i>patria potestas</i> i la decadència de la dona segons el Dret romà. Esponsals i matrimoni	2
5	<i>Feminae dignissimae</i> . La dona com a model i prototip. La dona republicana, del període imperial i de la baixa romanitat	1
6	La dona ibèrica. Les fonts escrites i arqueològiques. La iconografia. Dona ibèrica i dona romana	1
7	Valoració del treball femení segons la filosofia i literatura grecoromana; els testimonis dels agrònoms grecolatins	1
8	L'educació de la dona: el seu reflexe a la vida intel·lectual. L'escola, l'ensenyament i les matèries tractades	1
9	Sexe i dona: el cos femení i la medicina grega i romana. La valoració de la virginitat davant el matrimoni. La concubina, l'hetera i la porné. L'adulteri. La criança dels fills. El part i la lactància	2
10	Dona i religió. Sacerdotesses, endivines i magues. La influència de la dona a la vida política i social de l'Antiguitat	2

IX.- BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

a) Bibliografia bàsica:

- **Alfaro Giner, C. (coord.),** *Más allá de la Labor Matronalis: aspectos del trabajo profesional femenino en el mundo antiguo*, Universitat de València, Valencia, 2001.
- **Cantarella, E.,** *La calamidad ambigua. Condición e imagen de la mujer en la antigüedad griega y romana*, ed. Clásicas, Madrid, 1991.
- **Duby, G. y Perrot, M. (eds.),** *Historia de las Mujeres en Occidente, I: La antigüedad*, ed. Taurus, Madrid, 2000.
- **García Sánchez, M.,** *Las mujeres de Homero*, Monografías del SEMA de Valencia I, Valencia, 1999.
- **Mossé, C.,** *La mujer en la Grecia Clásica*, ed. Nerea, Madrid, 1995.

b) Bibliografia complementària:

- **Alfaro Bech, V. – Rodríguez Martín (eds.),** *Desvelar modelos femeninos, valor y representación en la antigüedad*, Biblioteca de Estudios sobre la Mujer en la Antigüedad, Málaga, 2002.
- **Alfaro Giner, C. – Noguera Borel, A. (eds.),** *Actas del Primer Seminario de Estudios sobre la Mujer en la Antigüedad (Valencia, 24-25 Abril, 1997)*, Valencia, 1998.
- **Alfaro Giner, C. – Tirado Pascual, M., (eds.),** *Actas del Segundo Seminario de Estudios sobre la Mujer en la Antigüedad (Valencia, 26-28 Marzo, 1998)*, Valencia, 2000.
- **Alfaro Giner, C.- García Sánchez, M. – Alamar Laparra, M. (eds.),** *Actas del Tercer y Cuarto Seminarios de Estudios sobre la Mujer en la Antigüedad (Valencia, 28-30 abril, 1999 y 12-14 abril, 2000)*, Valencia, 2002.
- **Alfaro Giner, C.- Tébar Megías, E. (eds.),** *Protai Gynaikes: Mujeres próximas al poder en la antigüedad. Actas del Quinto y Sexto Seminarios de Estudios sobre la Mujer en la Antigüedad* Valencia, 2005.
- **Calero Secall, M. I. – Francia Somalo, R. (eds.),** *Saber y vivir: mujer, antigüedad y medievo*, Universidad de Málaga, Málaga, 1996.
- **Cantarella, E.,** *La mujer romana*, Universidad de Santiago de Compostela, Santiago de Compostela, 1991.
- **Cantarella, E.,** *La bisexualidad en el mundo antiguo*, ed. Akal Universitaria, Madrid, 1991.
- **Cantarella, E.,** *Pasado próximo. Mujeres romanas de Tácita a Sulpicia*, Ediciones Cátedra, Universidad de Valencia, Instituto de la Mujer, Madrid, 1996.
- **García Gual, C.,** *Audacias femeninas*, ed. Nerea, Madrid, 1992.
- **Garrido González, E. (ed.),** *La Mujer en el Mundo Antiguo. Actas de las V Jornadas de Investigación interdisciplinaria, Seminario de Estudios de la Mujer*, Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, 1986.
- **Jufresa, M. (ed.),** *Saviesa i perversitat: les dones a la Grècia Antiga*, ed. Destino, Barcelona, 1994.

- **Molas Fonts, M. D. (ed.),** *Vivir en femenino. Estudios de Mujeres en la Antigüedad*, Breviaris 3, Universitat de Barcelona, Barcelona, 2002.
- **Pomeroy, S. B.,** *Diosas, ramera, esposas y esclavas*, ed. Akal, Madrid, 1987.
- **Rousselle, A.,** *Porneia*, Ediciones Península, Barcelona, 1988.
- **Verdejo Sánchez, Mª D. (coord.),** *Comportamientos antagónicos de las mujeres en el mundo antiguo*, Universidad de Málaga, Málaga, 1995.
- **AAVV,** *La dona en l'antiguitat*, Orientalia Barcinonensia 1, ed. AUSA, Sabadell, 1987.

X.- METODOLOGIA

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura al voltant dels següents punts:

a) Dues hores de classes presencials: es requerirà l'assistència de l'alumne, sota el control regular del professor. Aquestes hores es distribuïran de la següent manera:

1) Per una banda leccions teòriques impartides pel professor, durant 1'5 hores a la setmana, en les quals s'exposen a l'estudiant els aspectes essencials de la matèria, tractant de sistematitzar i facilitar al màxim la gran quantitat de bibliografia existent. Igualment, i amb anterioritat a l'exposició dels continguts de cada tema, serà necessària la lectura del manual o d'aquells textos que prèviament li seran indicats. Aquestes lectures seran obligatòries i objecte d'un control o avaluació contínua.

2) Así mateix es pretén ressaltar el caràcter pràctic, ajudant a l'alumne en l'elecció, cementari i anàlisi de les fonts antigues. La realització dels exercicis pràctics tindrà lloc durant 0'5 hores a la setmana, dins de les classes presencials establertes.

b) Preparació d'un treball de grup: el repartiment i nombre dels alumnes que formaran cada grup, es realitzarà de forma consensuada entre els estudiants i la professora. El treball consistirà en una de les següents opcions:

-Lectura d'una o varies obres clàssiques (en funció de la seua extensió) i l'anàlisi de la concepció de la dona en elles.

-Desenvolupament d'un aspecte concret relacionat amb la dona en la antiguitat, que pot estar inclòs o no dins del temari.

En qualsevol cas, es requerirà un control regular del desenvolupament del treball al llarg del curs durant les tutories programades, en les quals es recomanarà la bibliografia adient. Per últim, serà condició imprescindible el lliurament per escrit de tots els treballs realitzats en el transcurs de les classes presencials. Així mateix, podrà ser concertada amb la professora la seua exposició a classe, ja siga en la seua totalitat o només un resum.

c) Assistència al Seminari o activitats complementàries: dins d'aquest apartat s'inclou l'assistència obligatoria de l'alumne durant la primera setmana d'abril al *IX Seminario de Estudios sobre la Mujer en la Antigüedad*, que té lloc anualment en aquesta facultat, amb una durada de tres dies. Els alumnes que cursen l'assignatura, hauran d'assistir com a mínim a tres de les comunicacions oferides, amb la possibilitat de triar entre qualsevol dels temes tractats durant les Jornades.

Es controlarà mitjançant firmes d'assistència a les activitats programades. Igualment, serà imprescindible perquè siga valorada l'activitat, el lliurament d'un resum o comentari de cadascuna de les conferències a les que el alumne hagi assistit.

d) Assistència a tutories no programades:

A més de l'assistència obligatòria a les tutories programades, amb l'objectiu de controlar el desenvolupament del treball en equip, els estudiants podran assistir a les hores d'atenció als alumnes que la professora tinga establertes, per tal de realitzar consultes sobre qualsevol tema o aspecte relacionat amb l'assignatura. Aquestes consultes podran realitzar-se, si s'escau, mitjançant el correu electrònic. La direcció de correu de la professora responsable de l'assignatura es troba al començament de la present guia (veure punt I: Dades inicials d'identificació).

L'horari d'atenció als alumnes per al curs 2005-2006 serà establert a finals de setembre.

Cronograma de la assignatura:

2º Quadrimestre:

SETMANA	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny
Primera			Activitat complementària (SEMA IX)		
Segona					Exàmens finals
Tercera					Exàmens finals
Quarta		Vacances de Falles	Vacances de Setmana Santa		Exàmens finals

XI.- AVALUACIÓ DE L'APRENTATGE

1º Assistència presencial i participativa a les classes teòric-pràctiques. Les professores realitzaran un control regular per tal de garantir l'assistència obligatòria.

2º Seguiment de la preparació de les classes teòriques mitjançant el control de les lectures de manuals i textos recomanats, amb la realització de proves teòriques a l'inici de cada tema.

3º Valoració de les tasques pràctiques que siguen exigides al llarg del curs, com el lliurament de comentaris de text o l'exposició oral de lectures recomanades.

4º Assistència obligatòria a les tutories programades per al control del treball en equip, així com a les hores d'atenció d'alumnes en les quals es vulguen plantejar voluntàriament dubtes o consultes al voltant de qualsevol aspecte de l'assignatura.

5º Lliurament del treball obligatori de grup.

6º Assistència a seminaris o activitats relacionades amb la història del gènere, segons la planificació vista anteriorment, amb posterior

valoració del nivell de participació i comprensió dels temes exposats.

7º Examen final, al qual s'exigirà tant l'exposició dels coneiximents teòrics adquirits, com el desenvolupament d'una prova pràctica (comentari de text).

El percentatge exacte que representa cadascun d'aquests aspectes a la nota final és el següent:

Prova escrita	40%
Treball final de grup	15%
Proves de preparació classes teòriques (lectures manual, etc.)	20%
Avaluació classes pràctiques	15%
Activitats complementàries	10%
TOTAL	100 %